

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/185/2020
Identifikačné číslo spisu: 3719202624
Dátum vydania rozhodnutia: 25.02.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:3719202624.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľov 1/ Y. X. M., bývajúcej v T. XXXX, 2/ Y. Y. J., bývajúcej v T. XXXX, 3/ K. Y. C., bývajúceho vo L. XX, 4/ M. C., bývajúceho vo L. XX, všetkých zastúpených advokátskou kanceláriou JUDr. Dušan Divko, advokát, spol. s r. o., so sídlom v Považskej Bystrici, Šoltésovej 346/1, IČO: 36 860 654, a osoby povinnej platiť výživné R. C., bývajúceho vo L. XX, zastúpeného JUDr. Zuzanou Jankoviechovou, advokátkou v Považskej Bystrici, M. R. Štefánika 157/45, o zaplatenie zameškaného výživného, vedenej na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 13 Pc 16/2019, o dovolaní navrhovateľov 1/ až 4/ proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo 17. júna 2020 sp. zn. 5 CoP 20/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Navrhovatelia sa návrhom na začatie konania podaným Okresnému súde Považská Bystrica 19. septembra 2019 domáhali, aby súd uložil ich otcovi, ktorý bol právoplatne odsúdený za trestný čin zanedbania povinnej výživy, povinnosť zaplatiť každému z nich zameškané (dlžné) výživné, a to navrhovateľke 1/ výživné od septembra 2006 do mája 2009 vo výške 775,20 eura, navrhovateľke 2/ výživné od septembra 2006 do januára 2010 vo výške 977,22 eura, navrhovateľovi 3/ výživné od septembra 2006 do októbra 2016 vo výške 2 350,02 eura a navrhovateľovi 4/ výživné od septembra 2006 do októbra 2016 vo výške 2 350,02 eura.

2. Okresný súd Považská Bystrica rozsudkom č. k. 13 Pc 16/2019-31 z 23. januára 2020 návrh navrhovateľov na začatie konania zamietol. Výslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že navrhovatelia, resp. každý z navrhovateľov sa svojho nároku na plnenie domáha nedôvodne, pretože ani jeden z nich nemal v rozhodnom období výživné súdom určené (t. j. exekučný titul), pričom dodal, že civilnoprávne rozhodnutie o určení výživného odsudzujúci trestný rozsudok nenahrádza. Citoval ustanovenia § 62 ods. 1, § 77 ods. 1, 2 Zákona o rodine a návrh ako nedôvodný zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového

poriadku (ďalej len „CMP“).

3. Krajský súd v Trenčíne na odvolanie navrhovateľov 1/ až 4/ rozsudkom č. k. 5 CoP 20/2020-50 zo 17. júna 2020 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Konštatoval, že bez právoplatného a vykonateľného rozhodnutia o určení výživného nemožno jednotlivé plnenia výživného priznať, pričom za takéto rozhodnutie nemožno považovať trestný rozsudok, a to ani vtedy, keď v ňom bolo ustálené obdobie zanedbania povinnej výživy a výška neuhradeného výživného, pretože tieto skutočnosti súd v trestnom konaní skúma len za účelom zistenia rozsahu a závažnosti spáchaného trestného činu a týmto jeho zistením súd v civilnom konaní nie je v zmysle § 193 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) viazaný a ani nepredstavuje exekučný titul. V danom prípade - odhliadnuc od premlčania jednotlivých plnení výživného - neprichádzalo do úvahy ani spätné priznanie výživného po dobu troch rokov podľa § 77 ods. 1 Zákona o rodine, pretože toto právo sa priznáva len maloletému oprávnenému, a nie plnoletým oprávneným (navrhovateľom 1/ až 4/), ktorým právo na výživné možno priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdil v súlade s § 387 ods. 1 CSP. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 CSP v spojení s § 52 a § 55 CMP.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali navrhovatelia 1/ až 4/ dovolanie, ktorého prípustnosť a dôvodnosť vyvodzovali z § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Namietali, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, pretože podľa ich názoru civilný súd je v prejednávanej veci viazaný predmetným právoplatným trestným rozsudkom nielen v otázke, či bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal, ale aj v časti o ustálenom nedoplatku na výživnom, ktorá je takisto uvedená vo výrokovej časti tohto trestného rozsudku. Odvolací súd sa tak v otázke viazanosti súdu iným právoplatným súdnym rozhodnutím, ktorým došlo k vyriešeniu hmotnoprávneho vzťahu medzi účastníkmi, z ktorého sa uplatnený nárok odvodzuje, odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Navrhli zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu a vec vrátiť na ďalšie konanie.

5. Osoba povinná platiť výživné (otec navrhovateľov) k podanému dovolaniu uviedol, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za vecne správne a dovolacie námietky navrhovateľov za neopodstatnené. Navrhol dovolanie navrhovateľov ako nedôvodné zamietnuť. Uplatnil si náhradu trov dovolacieho konania z dôvodu nepriaznivých majetkových pomerov.

6. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

7. Podľa § 76 CMP dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania.

8. Od 1. júla 2016 sa konania vo veciach výživného (maloletých aj plnoletých osôb) riadia ustanoveniami Civilného mimosporového poriadku. Z citovaných ustanovení § 2 a § 76 CMP však vyplýva, že sa nevzťahuje na konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, vrátane konania o výžive maloletého (§ 111 až § 122 CMP), ani na konania vo veciach výživného plnoletých osôb (§ 154 až § 157 CMP), a preto je potrebné posudzovať prípustnosť dovolania v danej veci podľa ustanovení Civilného sporového poriadku.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) po zistení, že dovolanie podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastníci konania, v ktorých neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), po preskúmaní či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú zastúpení advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú splnené procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie navrhovateľov 1/ až 4/ ako procesne neprípustné treba odmietnuť (§ 447 písm. c) CSP).

10. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

11. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení.

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

12. Podľa § 422 ods. 1 písm. a), ods. 2 CSP dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

13. Z citovaného ustanovenia vyplýva obmedzenie prípustnosti dovolania na základe zásady ratione valoris, ktoré ho limituje určením výšky sumy, ktorá má byť predmetom dovolacieho prieskumu, pričom túto výšku viaže na desaťnásobok minimálnej mzdy. To znamená, že pokiaľ je dovolaním napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu o peňažnom plnení, je dovolací prieskum pre nesprávne právne posúdenie veci možný, len ak peňažné plnenie prevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy.

14. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

15. V preskúmvanej veci sa každý z navrhovateľov ako oprávnený z vyživovacej povinnosti domáha proti osobe povinnej platiť výživné, práva na jednotlivé opakujúce sa plnenia výživného za určité, presne konkretizované obdobie. Predmetom sú štyri nároky na zaplatenie dlžného výživného, hoci z formálneho hľadiska uplatnené všetkými navrhovateľmi v jednom spoločnom podaní (avšak v petite vyjadrené v štyroch samostatných návrhoch), ktorých dôvodnosť je súd povinný skúmať vo vzťahu ku každému z navrhovateľov osobitne, ako aj o každom z nich rozhodnúť osobitne, lebo je viazaný návrhom a rozhodnutím vo veci samej sa rozhoduje o celom predmete konania (§ 212 ods. 2 veta prvá CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP).

16. Vyživovací vzťah je vzťahom nielen majetkovým, ale aj vzťahom osobným, ktorý je zo svojej povahy viazaný len na konkrétne určené subjekty, ktoré sú nezameniteľné. Právo na výživné a tomu zodpovedajúca povinnosť plniť - je neprevoditeľné, pričom táto neprevoditeľnosť sa týka povinného, ako aj oprávneného. Z toho teda vyplýva, že súd je povinný skúmať každý uplatnený nárok na výživné (resp. plnenia dlžného výživného) vždy individuálne a diferencovane, v skutkových okolnostiach každého konkrétneho vzťahu rodiča a dieťaťa. Pokiaľ súd zistí dôvodnosť alebo nedôvodnosť uplatneného nároku na výživné jedného z navrhovateľov, nemá toto zistenie žiadny vplyv na dôvodnosť príp. nedôvodnosť uplatneného nároku na výživné iným navrhovateľom. To znamená, že každý oprávnený z vyživovacej povinnosti je aktívne vecne legitimovaný subjekt na uplatnenie nároku, ako aj oprávnená osoba na podanie opravného prostriedku.

17. V danej veci sa každý z navrhovateľov nároku na dlžné výživné domáhali v spoločnom návrhu na začatie konania, resp. - pokiaľ ide o dovolacie konanie - v jednom spoločnom dovolaní. So zreteľom na uvedené táto skutočnosť neznamena, že ide o jeden spoločný a totožný nárok na plnenie dlžného výživného, ale práve naopak, nič nemení na tom, že sa jedná o štyri individuálne nároky, spôsobilé byť samostatným predmetom súdneho konania, pričom o každom z nich je súd povinný rozhodnúť. Pokiaľ sú napadnuté opravným prostriedkom, každý z nich je osobitným čiastkovým predmetom opravného konania a vo vzťahu ku každému z nich sa prípustnosť podaného opravného prostriedku a jeho

dôvodnosť posudzuje osobitne, a to bez ohľadu na to, či podanie, ktoré je podľa svojho obsahu opravným prostriedkom, podávajú z formálneho hľadiska všetci navrhovatelia spoločne alebo každý samostatne, a takisto bez ohľadu na to, či súd v napadnutom rozsudku rozhodol z hľadiska formálneho vyjadrenia obsahu jeho meritórneho rozhodnutia o uplatnených procesných nárokoch v jednom výroku súčasne alebo o každom z nich v samostatnom (oddelenom) výroku.

18. Z obsahu návrhu na začatie konania vyplýva, že výška peňažného plnenia uplatňovaného navrhovateľkou 1/ predstavuje sumu 775,20 eura, navrhovateľkou 2/ sumu 977,22 eura, navrhovateľom 3/ sumu 2 350,02 eura a navrhovateľom 4/ sumu 2 350,02 eura. Desatnásobok minimálnej mzdy ku dňu podania návrhu na začatie konania na súde prvej inštancie (t. j. 19. septembra 2019) je 5 200,- eur (§ 1 písm. a/ Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 300/2018 Z. z., ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2019 v sume 520,- eur). Výška predmetu dovolacieho konania vo vzťahu každému procesnému nároku uplatňovanému navrhovateľmi samostatne, neprevyšuje zákonom stanovenú hranicu majetkového cenzu (ratione valoris) obmedzujúceho prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP pri peňažnom plnení, a preto je prípustnosť dovolania navrhovateľov 1/ až 4/ v zmysle § 422 ods. 1 písm. a), ods. 2 CSP je vylúčená.

19. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie navrhovateľov 1/ až 4/ odmietol v súlade s § 447 písm. c) CSP, lebo smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné. Vzhľadom na rozhodnutie z procesných dôvodov, vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia dovolací súd neposudzoval.

20. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 57, § 52 v spojení s § 49 CMP, tak, že vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Nepriznanie náhrady trov konania osoby povinnej platiť výživné proti jednotlivým navrhovateľom považoval s ohľadom na okolnosti prípadu za spravodlivé (§ 55 CMP).

21. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.